

I. DIPLOMOVÁ PRÁCE

Vedoucí diplomové práce: Doc.PhDr.Vladimíra Spilková,CSc.

Posudek vedoucího diplomové práce:

Diplomová práce Blanky Černé je významným příspěvkem k problematice multikulturní výchovy v širším kontextu transformace českého školství po roce 1989, neboť citelně chybí hlubší vhled do reality školské praxe a zmapování vývoje v oblasti, která je pro nás relativně nová. Z tohoto hlediska bylo zpracování tématu vysoce obtížné a některé zvolené přístupy originální a autorské (zejména v oblasti metodologie výzkumu).

Teoretická část práce je strukturována do dvou obsáhlých kapitol. V první z nich jsou vymezeny základní pojmy – kromě multikulturní výchovy (MKV), etnikum, etnické vědomí, národ, rasa, rasismus, xenofobie, akulturace, asimilace apod. Druhá kapitola je věnována klíčovému teoretickým východiskům MKV u nás i ve světě. Oceňuji velmi kvalitní komparativní pohled, který je zaměřen na situaci v USA a ve vhodně vybraných evropských zemích. Vysoce hodnotím práci se zahraniční literaturou (zejména francouzské provenience) a zhodnocení zkušeností autorky práce, které získala během studijního pobytu v rámci Erasmus-Socrates ve Francii. Také pohled na domácí situaci je velmi kvalitní – od analýzy kurikulárních dokumentů přes legislativní podmínky a přesné údaje o vzdělávání dětí cizinců v ČR až po kompetentní vhledy do reality MKV v českých základních školách. Jako celek hodnotím teoretickou část jako velmi zdařilou, výborně strukturovanou a kultivovaně napsanou na základě kvalitní práce s literaturou.

Hlavní přínos práce i přesto vidím ve výzkumné části, jehož cílem je popsat proces adaptace dítěte – cizince na podmínky české školy. Autorka detailně zkoumala prostřednictvím komplexu výzkumných metod (rozhovor se žáky a jejich učiteli, pozorování, interview, dotazníky pro žáky i učitele) 9 dětí, tři z nich dokonce v časovém horizontu tři let. Výsledkem jsou výborně zpracované kazuistiky, které podávají plastický obraz „školního života“ dětí – cizinců v náročné životní situaci, kterou je adaptace na cizojazyčné prostředí. Autentické výpovědi žáků jsou natolik působivé, že považuji za důležité je publikovat. Publikaci si rovněž zaslouží část výzkumu, která je věnována analýze názorů a zkušeností učitelů s MKV. Alarmující jsou zejména jejich výpovědi týkající se stereotypů ve vnímání různých národností, které svědčí o existenci výrazných předsudků v této oblasti. Zajímavé výsledky přinesly také rozhovory s pracovníky pedagogicko-psychologických poraden. Oceňuji také vlastní učitelskou činnost autorky za účelem získání přímých zkušeností s MKV. Tvorba projektu a jeho realizace v 5. ročníku základní školy svědčí o invenci autorky, dobrých nápadech a vhodných strategiích výuky.

Celkově vysoce hodnotím originalitu výzkumu, jeho komplexní pojetí, metodologické přístupy, bohatství výzkumného materiálu, který autorka dokázala velmi fundovaně prezentovat. Práci hodnotím jako vynikající po stránce obsahové i formální, doporučuji zejména její výzkumnou část k publikaci. Budu ji navrhopvat k ocenění v rámci Agonu.

Kladu následující otázky a podněty k diskusi:

1. Jakými profesními kompetencemi by měl být vybaven učitel pro MKV? Jaká doporučení pro vzdělávání studentů učitelství i učitelů z praxe by autorka formulovala?
2. Jaká doporučení k usnadnění adaptace dětí-cizinců na školu v cizojazyčném prostředí by autorka formulovala pro rodiče?
3. Lze navrhnout ucelený systém péče o tyto děti s cílem pomoci jim v adaptaci na školní prostředí?

Návrh na hodnocení:

V. Spilková

V Praze 28.4.2007

Doc. PhDr. Vladimíra Spilková, CSc.